

Guia de traçabilitat agrícola a les Illes Balears

1. PRESENTACIÓ	5
2. INTRODUCCIÓ	7
2.1 Objectius del document i àmbit d'aplicació	
2.2 Beneficis de la traçabilitat	
3. EL CONCEPTE DE TRAÇABILITAT	11
3.1 Objecte de la traçabilitat	
3.2 Obligatorietat de la traçabilitat	
3.3 Tipus de traçabilitat	
4. LA IMPORTÀNCIA DEL SISTEMA	17
4.1 Eina per a la gestió de risc	
4.2 Retirada efectiva de productes amb incidència	
4.3 Garantia d'informació per al consumidor	
4.4 Eina de qualitat i seguretat alimentària	
5. SITUACIÓ LEGISLATIVA	21
6. RESPONSABILITATS	25
6.1 Dels operadors econòmics	
6.2 De l'autoritat competent	
7. RECOMANACIONS	29
8. MANUAL D'IMPLANTACIÓ DE LA TRAÇABILITAT EN EL SECTOR AGRÍCOLA	35
8.1 El pla de traçabilitat	
8.2 La definició de lot: criteris a seguir	
8.3 Identificació de lot	
8.4 Contingut del pla de traçabilitat	
8.5 Temps en què s'ha de conservar la documentació	
8.6 Passos a seguir per implantar la traçabilitat	
9. CASOS PRÀCTICS	43
9.1 Exemple d'inici	
9.2 Exemples de casos pràctics	
10. ANNEXOS	55
10.1 Quadern de camp	
10.2 Etiquetes	
10.3 Nota d'entrega	

Amb la publicació de la guia de traçabilitat agrícola a les Illes Balears pretenem donar resposta a les inquietuds plantejades pels pagesos de les Illes Balears davant l'entrada en vigor del Reglament (CE) 178/2002, pel qual s'estableixen els procediments relatius a la seguretat alimentària i es crea l'Autoritat Europea de Seguretat Alimentària.

Amb la implantació d'un sistema de traçabilitat els nostres ciutadants tendran la certesa que consumeixen productes agrícoles que han estat produïts complint les normes establertes per la Comunitat Europea. A la vegada, s'asseguraran que, si en qualsevol moment es produeix una alarma sanitària, aquests aliments siguin retirats del mercat immediatament, garantint d'aquesta manera la seguretat dels productes de les Illes Balears.

Des d'aquesta Conselleria hem elaborat una sèrie de pautes orientatives per tal que puguin ser adaptades a qualsevol tipus d'explotació de les Illes Balears, per dur a terme la implantació de la traçabilitat de forma gradual i eficaç.

Finalment, voldria desitjar-vos que aquesta guia us serveixi d'utilitat i us pugui ajudar a aclarir els dubtes i a implantar de manera àgil la traçabilitat en el sector.

La Consellera d'Agricultura i Pesca

Margalida Moner Tugores

La intenció de la Conselleria d'Agricultura i Pesca de les Illes Balears de promoure i facilitar la implantació del sistema de traçabilitat és assegurar als ciutadans de les Illes Balears una alimentació més segura i sana, atesa la preocupació del consumidor d'avui en dia per una alimentació saludable.

El sector agrícola és el primer esglaó de la cadena alimentària i, per tant, el pas elemental per poder seguir un sistema de traçabilitat al llarg de tota la cadena. Per això, des d'aquesta Conselleria d'Agricultura s'estan fent tots els esforços necessaris per ajudar a aquest sector a implantar un sistema de traçabilitat de la manera més simple, però alhora eficaç, per tal que pugui ser dut a terme.

La Guia de Traçabilitat Agrícola a les Illes Balears és una guia de caràcter específic, ja que centra el seu desenvolupament exclusivament en el sector agrícola de les Illes Balears basant-se en les pautes generals establertes per l'"Agencia Española de Seguridad Alimentaria". Cal remarcar que no es tracta d'una guia de caràcter obligatori, sinó d'una eina a l'abast de l'agricultor que pretén facilitar l'homogènia aplicació del sistema. D'altra banda, la informació d'aquesta guia podrà ser revisada o ampliada en funció de les novetats legislatives o dels nous criteris existents.

Confiam que l'agricultor dins de les seves possibilitats pugui col·laborar conjuntament amb aquesta Conselleria amb la implantació de la traçabilitat en la seva explotació agrícola.

El director general d'agricultura

Joan Carles Torrens Costa

2. INTRODUCCIÓ

2. INTRODUCCIÓ

2.1 Objectius del document i àmbit d'aplicació

La idea d'elaborar una guia de traçabilitat alimentària per al sector agrícola de les Illes Balears sorgí amb l'objectiu de donar resposta a les necessitats i els dubtes del sector agrícola, després de l'entrada en vigor del Reglament (CE) 178/2002 del Parlament Europeu, en relació amb l'obligatorietat de mantenir sistemes de traçabilitat a partir de l'1 de gener de 2005.

Amb aquesta guia es pretén donar a conèixer a l'agricultor una sèrie de pautes que ha de seguir per aconseguir implantar de manera pràctica i eficaç la traçabilitat en el sector primari, per tal de garantir la traçabilitat dels productes en el següent esglaó de la cadena alimentària.

Aquesta guia ha estat elaborada seguint la Guia para la aplicación del Sistema de Trazabilidad en la empresa agroalimentaria que desenvolupà l'Agència Espanyola de Seguridad Alimentaria i la reglamentació europea relacionada amb el sector primari.

2.2 Beneficis de la traçabilitat

Amb aquest sistema s'aconsegueix localitzar exactament l'origen de qualsevol problema alimentari i, per tant, els avantatges que comporta a l'empresa alimentària són:

- Assegurar un alt nivell de protecció de la salut i la gestió del risc.
- Proporcionar informació a l'agricultor sobre el control de totes les actuacions dutes a terme sobre cada producte.
- En cas de sorgir un problema, permet a l'agricultor conèixer perfectament quines són les partides afectades i, per tant, coordinar i participar amb el distribuïdor en la retirada del producte.
- Depurar les possibles responsabilitats, és a dir, en cas d'incidència s'aconseguiria arribar a l'origen exacte del problema, sense inculpar tot aquell agricultor que ven el seu producte en les condicions sanitàries adients.
- Potenciar els atributs dels productes com, per exemple, subratllar l'origen d'un producte o alguns tractaments, diferenciant les característiques especials.
- Potenciar el mercat dels productes saludables, ja que es promou la seguretat comercial dels aliments i permet recuperar la confiança dels consumidors.

3. EL CONCEPTE DE TRAÇABILITAT

3. EL CONCEPTE DE TRAÇABILITAT

La traçabilitat és “la possibilitat de trobar i seguir el rastre a través de totes les etapes de la producció, la transformació i la distribució d’un aliment, un pinso, un animal destinat a la producció d’aliments o una substància destinada a ser incorporada als aliments o als pinsos o amb la probabilitat de ser-ho”, tal com descriu el Reglament (CE) 178/2002.

La traçabilitat, doncs, pretén reconstruir tot l’historial d’un producte i les condicions que l’envolten al llarg de la cadena alimentària, és a dir, des del sector primari fins a la distribució i comercialització, on arriba a mans del consumidor.

Per poder implantar la traçabilitat, en primer lloc, haurem de dissenyar un sistema d’identificació dels productes i establir una relació inequívoca entre les matèries primeres i el producte que s’elabora, coneixent totes les etapes del procés d’elaboració i la seva distribució.

3.1 Objecte de la traçabilitat

La traçabilitat té per objecte principal donar confiança al consumidor sobre els aliments que adquireix, ja que permet conèixer l’origen de l’aliment i, per tant, poder exigir responsabilitats al llarg de tota la cadena alimentària. Aquest objectiu consisteix a disposar d’un sistema que permeti fer un seguiment de tot el procés productiu d’una partida, de la qual s’hagi detectat una incidència sanitària, i localitzar el producte insegur d’una manera ràpida i eficaç, per evitar que es comercialitzi o per retirar-lo del mercat en cas que ja s’hagi comercialitzat.

3.2 Obligatorietat de la traçabilitat

L'obligatorietat d'implantar aquest sistema començà a partir de l'1 de gener de 2005, tal com disposa el Reglament (CE) 178/2002.

Tota empresa alimentària i de pinso relacionada amb qualsevol de les etapes de producció, transformació o distribució i, per tant, del sector agrícola que ens ocupa, ha d'implantar un sistema de traçabilitat per garantir la seguretat de l'aliment en totes les etapes de la cadena alimentària.

Per això, en primer lloc cal conèixer els proveïdors dels factors de producció (adobs, productes fitosanitaris...) que es compren. En segon lloc, cal definir quins han estat tots els tractaments fitosanitaris aplicats (cosa que implica estar en possessió del carnet d'aplicador de productes fitosanitaris) i les actuacions dutes a terme sobre el cultiu. Finalment, cal que s'identifiqui qualsevol producte agrícola i es conegui correctament la seva destinació, és a dir, el seu comprador per facilitar-ne la traçabilitat. En resum, en el cas del sector agrícola, és obligació de l'agricultor implantar el sistema de traçabilitat des de la compra de matèries per al cultiu (factors de producció), fins que el producte és venut al seu client.

3.3 Tipus de traçabilitat

Dins del concepte de traçabilitat, i en cada una de les etapes de la cadena alimentària en què ens trobem, es poden diferenciar els tres termes següents:

- **Traçabilitat cap enrere:** és la capacitat de conèixer els productes que entren a l'empresa i els seus proveïdors.
- **Traçabilitat interna:** és la informació dels productes dins de la nostra empresa amb les dades més rellevants del seu procés d'elaboració.
- **Traçabilitat cap endavant:** ens ha de permetre conèixer el destinatari d'un producte, com també tota la informació relativa a la seva comercialització.

En el cas del sector agrícola, la *traçabilitat cap enrere* consisteix a recopilar informació sobre els proveïdors de productes fitosanitaris, de llavors, de planters i d'altres productes emprats mitjançant els albarans o les factures de compra.

La *traçabilitat interna* es basa en recopilar tota la informació de les labors, tractaments aplicats i actuacions realitzades en aquell cultiu, i anotar-la en el **quadern de camp**.

Finalment, la traçabilitat cap endavant implica registrar la destinació de cada producte: quin és el client a qui va dirigit i tota informació associada.

4. LA IMPORTÀNCIA DEL SISTEMA

4. LA IMPORTÀNCIA DEL SISTEMA

La traçabilitat és una eina que garanteix la seguretat alimentària i els atributs d'un producte, ja que ens permet conèixer pas a pas les condicions o manipulacions que l'envolten al llarg de la seva vida, i que a la vegada el diferencien d'un altre.

4.1 Eina per a la gestió del risc

La traçabilitat permet progressar en la línia de minimitzar i controlar els perills relacionats amb la seguretat alimentària.

Cada operador, i en aquest cas, cada agricultor és responsable d'habilitar el seu sistema de traçabilitat, i ha de conèixer la naturalesa dels seus productes: el tipus de producte, els tractaments aplicats al cultiu, el tipus de productes fitosanitaris, les dates de sembra i de collita del producte, els terminis de seguretat dels productes fitosanitaris, etc.

4.2 Retirada efectiva de productes amb incidència

En el cas que es consideràs que qualche aliment no compleix els requisits d'innocuitat, o no se'n puguin assegurar els diferents atributs, ha d'ésser retirat immediatament del mercat i comunicar-ho a l'autoritat competent. Per això,

el sistema de traçabilitat és imprescindible per poder procedir a la retirada del producte amb eficàcia. Com més precís sigui el sistema de traçabilitat implantat, més eficaç serà la retirada del producte.

Per aquest motiu, l'agricultor ha de conèixer tant l'origen de les matèries primeres com la destinació (el client o comprador) de la seva producció, per poder comunicar qualsevol incidència als seus compradors i que aquests procedeixin a retirar del mercat absolutament tota la producció amb incidència.

4.3 Garantia d'informació per al consumidor

La traçabilitat és un instrument que garanteix el dret del consumidor a la informació, alhora que li permet confiar més en el producte.

Amb l'aplicació d'aquest sistema el consumidor té la certesa que el producte que consumeix duu associat tot un registre d'informació.

4.4 Eina de qualitat i seguretat alimentària

La traçabilitat esdevé també una eina bàsica que assegura la qualitat dels productes agrícoles, ja que permet detectar les pràctiques fraudulentament o enganyoses, l'adulteració d'aliments o qualsevol pràctica que pugui induir a engany als consumidors.

5. SITUACIÓ LEGISLATIVA

5. SITUACIÓ LEGISLATIVA

Dins del marc de la normativa existent en matèria de traçabilitat, cal remarcar el Reglament (CE) 178/2002, i més concretament el seu article 18, a través del qual el Consell i el Parlament Europeu han establert les bases per a la posada a punt de mètodes de traçabilitat per part de tots els operadors de la cadena alimentària. Aquest article no entrà en vigor fins a l'1 de gener de 2005. En el cas del sector agrícola no existeix disposició de caràcter vertical específica referent a les obligacions de traçabilitat.

NORMATIVA LEGAL

Europea

Directriu 91/414/CEE del Consell, de 15 de juliol de 1991, relativa a la comercialització de productes fitosanitaris.

Reglament (CE) 178/2002, de 28 de gener del Parlament Europeu i del Consell, pel qual s'estableixen els principis i els requisits generals de la legislació alimentària, es crea l'Autoritat Europea de Seguretat Alimentària i es fixen procediments relatius a la seguretat alimentària. Cal remarcar l'article 18 d'aquest reglament.

Reglament (CE) 852/2004, de 29 d'abril del Parlament Europeu i Consell, relatiu a la higiene dels productes alimentaris.

Estatat

Reial Decret 3349/1983, de 30 de novembre, reglamentació tecnicosanitària per a la fabricació, comercialització i utilització de plaguicides.

Reial Decret 280/1994, de 18 de febrer, pel qual s'estableixen els límits màxims de residus (LMR) i el seu control en productes vegetals.

Reial Decret 2163/1994, de 4 de novembre, pel qual s'implanta el sistema

harmonitzat comunitari d'autorització per a comercialitzar i utilitzar productes fitosanitaris.

Llei 43/2002, de 20 de novembre, de sanitat vegetal.

Autonòmica

Ordre del conseller d'Agricultura i Pesca, de 12 de novembre de 2002, per la qual es modifica l'Ordre de la Conselleria d'Agricultura, Comerç i Indústria de 29 de abril de 1997, per la qual es dicten les normes per a la inscripció i el funcionament en el Registre oficial d'establiments i serveis plaguicides.

Ordre de la consellera d'Agricultura i Pesca, de 22 de novembre de 2005, per la qual s'estableixen els requisits legals de gestió i les bones condicions agràries i mediambientals que han de complir els agricultors que rebin pagaments directes de la política agrària comuna a la comunitat autònoma de les Illes Balears.

Ordre de la consellera d'Agricultura i Pesca, de 16 de gener de 2006, per la qual es modifica l'Ordre del conseller d'Agricultura i Pesca de 13 de juny de 2001, per la qual es regula la formació del personal d'aplicació de productes fitosanitaris i dels responsables de la seva venda.

6. RESPONSABILITATS

6. RESPONSABILITATS

6.1 Dels operadors econòmics

L'agricultor és responsable de la seguretat i salubritat dels aliments que elabora, i en conseqüència també és responsable de la implantació d'un sistema d'autocontrol i de traçabilitat. En aquest sector, es podria dir en termes generals que l'agricultor és responsable dels seus aliments, des de la sembra o plantació fins que lliura el producte al seu client.

Per això, en relació amb l'objecte d'aquesta guia, és responsable de:

1. Tenir implantat el sistema de traçabilitat.
2. En el cas que utilitzi productes fitosanitaris, estar en possessió del carnet d'aplicador de productes fitosanitaris, i disposar del nivell adequat segons la categoria toxicològica del producte fitosanitari.
3. Disposar d'informació necessària i rellevant per garantir el sistema de traçabilitat.
4. Col·laborar amb les autoritats competents per garantir que els controls que realitzi l'autoritat siguin eficaços i es presenti la documentació que li és demanada.

En cas que sorgeixi qualsevol problema alimentari, les responsabilitats són:

1. Informar a l'autoritat competent en cas que se sospiti o es tenguí la certesa que un producte no reuneix els requisits de seguretat alimentària.
2. Informar els clients que tinguin relació amb el producte afectat, per tal de coordinar-ne la retirada.

6.2 De l'autoritat competent

La responsabilitat de l'autoritat competent recau en:

1. Promoure la implantació del sistema de traçabilitat. S'encarregarà de difondre l'obligació relativa al procediment del sistema de traçabilitat, tal com disposa l'article 18 del Reglament CE 178/2002.
2. Verificar el compliment de la legislació.
3. Adoptar accions conjuntes amb les empreses alimentàries i de pinsos
4. Coordinar actuacions amb totes les autoritats competents implicades.

7. RECOMANACIONS

7. RECOMANACIONS

PRODUCTES FITOSANITARIS

- Cal consultar amb un tècnic o personal competent en el cas de tenir dubtes en la lectura de l'etiqueta, i només utilitzar el producte en els cultius que es recomana.
- Respecte als terminis de seguretat, hem de recordar que aquests ens indiquen el temps mínim que ha de transcórrer entre la realització del tractament i la recollida.
- És aconsellable l'alternança de productes per evitar les resistències de plagues i malalties.
- És imprescindible tenir un mesurador per a líquids i una bàscula per a sòlids per utilitzar la dosi que correspongui a cada tractament.
- Cal saber que és obligatori mantenir els productes en els seus envasos originals fins a acabar el producte.
- Els envasos buits són residus que tenen un tractament especial i és obligació del consumidor final dipositar-los en els llocs destinats per a aquesta finalitat. Aquests punts de recollida s'anomenen **Punts Sigfito** i es troben distribuïts per les Illes, tal i com s'observa a la taula següent.

**PUNTS DE RECOLLIDA AUTORITZATS
PER A ENVASOS BUITS DE PRODUCTES FITOSANITARIS**

Empresa	Domicili Social	Illa
Coop. Agrícola Sant Salvador	Carrer Parres, s/n (Artà)	Mallorca
Coop. Agrícola San Bartolomé	Ctra. Fornalutx, 8 (Sóller)	Mallorca
Semillas Can Juanito S.L.	Ctra. Manacor, Km. 6,6 (Son Ferriol)	Mallorca
Jesús Balaguer Binimelis	Pérez Galdos, 11 (Palma de Mallorca)	Mallorca
Coop. Agrícola Porreres	Carrer Cooperativa, 29 (Porreres)	Mallorca
Agroquímicos Inca, S.L.	Ctra. Inca-Binissalem Km 27.5 (Inca)	Mallorca
SAT núm 9.453 ES PLET	Ctra. Inca, Km 1 (Sa Pobla)	Mallorca
Coop. Agrícola Católica	Ctra. Palma-Santanyí, Km 38,2 (Campos)	Mallorca
Coop. Agrícola San Guillermo y Santa Escolástica	Polígon Industrial, s/n (Ciutadella)	Menorca
Quimicoll S.L.	Francesc B. Caimaris, 5-7 (Ciutadella)	Menorca
Coop. Agrícola San Martín	Polígon Ind. Linaritx, 6 (Es Mercadal)	Menorca
Coop. Agrícola San Lorenzo	Pl. Bassa de Sant Pere, 33 (Alaior)	Menorca
Agroeivissa, Soc. Coop.	Polígon Blanca Dona s/n (Eivissa)	Eivissa
SCL Agrícola Sant Antoni	Camí de sa Vorera, Km 0.5 (Sant Antoni)	Eivissa
Agrícola Can Jondal	Ctra. San Antoni, Km 7,8 (San Rafel)	Eivissa
Almacenes Torres Costa	Carrer Gaspar Puig, 10 (Eivissa)	Eivissa

A més dels residus ocasionats pels envasos, no s'han d'oblidar els plàstics d'hivernacles, les mànegues en desús, els sacs d'adobs, els metalls, greixos o olis, les fustes, etc. Tots aquests materials s'han de dur al punt verd que hi hagi a cada municipi i no s'han de cremar degut a la gran contaminació que provoca. A més, l'autoritat competent pot multar la crema d'aquest tipus de productes considerats altament contaminats, a més que poden ser reduïts els ajuts directes de la PAC (Política Agrària Comuna) per incompliment de les bones condicions agràries i mediambientals.

MAQUINÀRIA DE TRACTAMENTS

La maquinària de tractaments fitosanitaris ha de mantenir-se en bon estat, procurant que els broquets no tenguin pèrdues, la pressió sigui l'adequada i que la mescla en el tanc sigui homogènia.

ADOBS

L'aportació d'adobs ha de ser la necessària per a cada tipus de cultiu i s'ha de realitzar almenys una anàlisi d'aigua cada 5 anys i de sòl cada 3 anys per conèixer la riquesa dels sòls i les aigües, i abonar en funció de les deficiències del sòl i les necessitats del cultiu. Així s'evita la salinització del sòl per l'ús indiscriminat d'adobs. Sobre aquest tema, és important l'ajuda d'un tècnic que ens recomanarà el tipus d'adob, la dosi, i el mode d'aplicació, i ens interpretarà les anàlisis d'aigua i de sòl.

En cas d'haver de cremar rostolls, restes vegetals de podes o neteges de terrenys rústics, s'ha de sol·licitar informació al telèfon del Punt d'Informació Ambiental (PIA), 900 151617. Des d'aquí ens informaran gratuïtament de qui s'ha d'avisar o a qui s'ha de demanar permís, del període permès per a cremes, de les distàncies de seguretat, etc.

8. MANUAL D'IMPLANTACIÓ DE LA TRAÇABILITAT EN EL SECTOR AGRÍCOLA

8. MANUAL D'IMPLANTACIÓ DE LA TRAÇABILITAT EN EL SECTOR AGRÍCOLA

8.1 El pla de traçabilitat

Un pla de traçabilitat és un document en el qual es descriu com s'implanta i verifica la traçabilitat, des de la sembra o plantació del cultiu al camp fins que arriba a les mans del client. L'objecte d'aquest pla és localitzar un producte insegur de manera ràpida i eficaç, per tal d'evitar-ne la comercialització i l'arribada al consumidor, i conèixer totes les dades del seu historial per saber l'origen del problema i l'existència d'altres productes potencialment insegurs.

8.2 La definició de lot: criteris a seguir

Els productes poden ser traçats individualment (un per un) o bé per lots. Generalment, en el sector agrícola agruparem els productes per lots.

Un lot és la unitat bàsica del sistema de traçabilitat. Cada agricultor haurà de definir els límits del seu lot, tenint en compte que tots els productes d'un lot han de tenir característiques similars.

Un lot en un cultiu és definit per tot aquell conjunt del mateix **producte**, cultivat en el mateix **terreny**, amb la mateixa **data de sembra** i els mateixos productes aplicats: **tractaments** fitosanitaris, fertilitzants aplicats, reguladors de creixement, etc.

Per exemple, si sembram tomàtiques a la mateixa parcel·la el mateix dia, en principi aquestes constituïran un lot. Si, per exemple, cal aplicar tractaments diferents a aquestes tomàtiques, i s'ha d'aplicar un producte fitosanitari només a la meitat del cultiu, aleshores es diferenciarien dos lots diferents.

8.3 Identificació de lot

Cada lot anirà marcat per un sistema d'identificació on ha de constar la data de collita i el número de lot que l'agricultor haurà assignat. Per exemple,

«**Lot: 1-04.01.06**», que correspon a:

- Dígit primer: és el número de lot que l'agricultor haurà assignat a aquell cultiu que presenta exactament els mateixos tractaments.
- Sis darrers díigits: la data de collita del cultiu.

8.4 Contingut del pla de traçabilitat

La informació mínima que l'agricultor haurà d'aportar per tal d'implantar el sistema de traçabilitat serà, com a mínim, la següent:

- Registre de proveïdors
- Full de camp
- Etiqueta identificativa
- Nota d'entrega

Registre de proveïdors

Bastarà simplement a arxivar o guardar els albarans o les factures de compra de productes fitosanitaris, llavors, plàntules, etc., on consti el número de lot, la data de recepció i les dades del proveïdor (nom, adreça i telèfon).

Quadern de camp

Per a cada lot s'anirà fent un seguiment dels tractaments i les actuacions que es realitzin sobre el cultiu (tractaments fitosanitaris, fertilitzants, labors, etc.)

A l'**annex I** es presenta un exemple de full de camp.

Quadre A:

- Agricultor o persona jurídica
- Municipi
- Polígon i parcel·la
- Superfície
- Finca
- Lot
- Producte/varietat
- Data d'inici de sembra/plantació
- Data d'inici de recol·lecció
- Dates finals de recol·lecció (si és el cas de collita amb diferents dates de recol·lecció).

Quadre B:

Des del primer dia de sembra o plantació, s'anotaran els tractaments i les actuacions realitzades indicant:

- Data d'aplicació
- Tractament o actuació
- Matèria activa
- Proveïdor
- Dosi
- Litres de brou
- Termini de seguretat (en el cas de productes fitosanitaris)
- Observacions que es considerin d'interès (tipus de plaga, incidències...)

S'emplenaran tants fulls de camp com lots tenguï l'agricultor.

Etiqueta identificativa

Cada lot haurà d'anar identificat per tal que el client pugui saber l'origen del lot amb facilitat. En la identificació del lot, haurà de constar, com a mínim:

- Producte
- Nom de l'agricultor o empresa
- Lot i data de collita. Per exemple, lot 12-3/2/2006

Per tant, les caixes o sacs d'un determinat producte que corresponguin al mateix lot duran la mateixa etiqueta identificativa per tal que el comprador pugui anotar quin és l'origen i el lot.

A l'**annex II** es presenta un exemple d'etiquetatge.

Nota d'entrega

Una vegada el lot sigui identificat i a punt per sortir, s'anotaran a la nota d'entrega (vegeu annex 10.3) les dades de:

- Data d'entrega
- Dades de l'agricultor i del client (nom, adreça, DNI o CIF, telèfon).
- Lot i data de recol·lecció.
- Producte.
- Quantitat.

Es faran **dues còpies** de la nota d'entrega, una per a l'agricultor o proveïdor i una per al client o comprador. D'aquesta manera, tant comprador com proveïdor tendran les dades del lot que es presenta.

8.5 Temps en què s'ha de conservar la documentació

La normativa no estableix un període mínim de conservació dels registres, ja que depèn en gran mesura del tipus de mercaderia i de la destinació final que tindrà.

En el cas que el producte estigui destinat al consumidor final, el període establert serà el període vida útil del producte més un període addicional de 6 mesos.

En el sector agrícola, generalment l'agricultor no sap quin és la destinació del seu producte. Per exemple, una pruna destinada al consum fresc tindrà una vida útil relativament curta, però si la seva destinació és la d'estar sotmesa a un procés de conservació com dessecat, congelació, conserva ... per obtenir prunes seques, prunes en conserva o altres finalitats, la vida útil del producte s'estén molt.

Per això, la documentació haurà de ser arxivada el màxim temps possible, i pot servir com a indicació un període de 5 anys, que és el temps que actualment es considera dins del Grup de Treball de la Comissió Europea a l'efecte del desenvolupament i aplicació del Reglament (CE) 178/2002.

8.6 Passos a seguir per implantar la traçabilitat

Els passos que, de forma orientativa, ha de seguir l'agricultor per implantar un sistema de traçabilitat es poden resumir en:

1. Identificar totes les parcel·les amb diferents cultius, la superfície de cadascuna d'elles, el tipus de cultiu que hi farà i la finca on es troba, a partir d'un croquis de la finca.
2. Assignar un **número de lot*** a cada terreny de la finca que tenguí cultivat el mateix producte sembrat el mateix dia i en el qual s'apliquin els mateixos tractaments o actuacions.
3. A l'inici de la sembra o plantació, començar un full de camp (annex I) per a cada lot.
4. Fer un seguiment diari de cada full de camp, completant-lo cada vegada que s'apliqui un tractament i/o actuació, amb la informació que es requereix en aquest mateix annex.
5. Abans de l'inici de recol·lecció, comprovar que els terminis de seguretat dels productes fitosanitaris han estat superats, per evitar la venda de productes contaminats amb residus. Si les dates de collita no són les mateixes per a un mateix cultiu, anotar les diferents dates de collita.
6. Identificar les caixes o sacs mitjançant un sistema d'etiquetatge: el **producte**, el lot al qual correspon, la **data de collita** i el nom de l'agricultor (annex II).
7. A l'hora d'expedir el producte, s'ha de fer la nota d'entrega al comprador segons l'annex III, on s'indiquen les dades del producte lliurat, la quantitat, el lot i la data de collita, el client i la data d'entrega. S'ha de guardar una còpia per a l'agricultor i una per al comprador.

**Lot: producte, cultivat en el mateix terreny, amb la mateixa data de sembra i els mateixos tractaments i/o actuacions aplicats.*

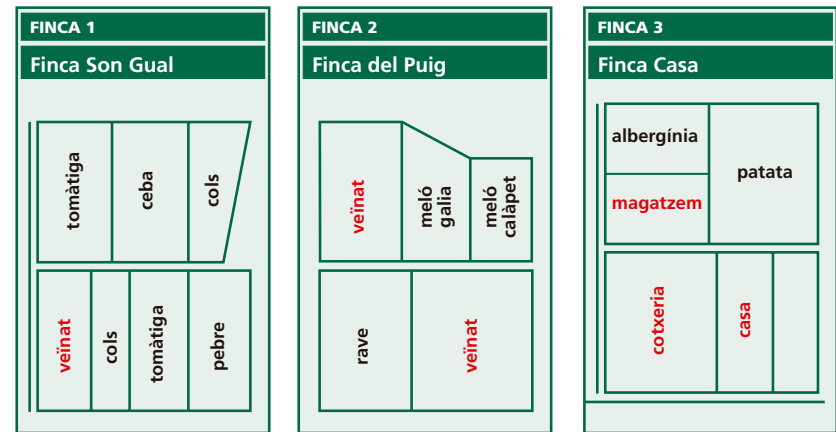
9. CASOS PRÀCTICS

9. CASOS PRÀCTICS

9.1 Exemple d'inici

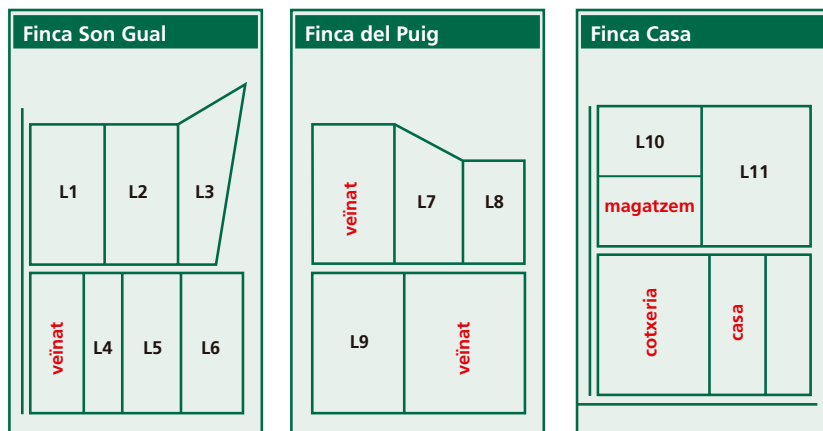
PER COMENÇAR AMB LA TRAÇABILITAT DE LA NOSTRA EXPLOTACIÓ

1. El primer que es farà és un croquis de les finques, amb la distribució dels cultius en el terreny.

2. Després s'assignarà un número de lot (s'ha de posar alguna referència per diferenciar clarament dos lots amb el mateix producte), a cada un dels terrenys amb el mateix producte cultivat i que hagi de tenir els mateixos tractaments o actuacions.

L1 >> Son Gual - Tomàtiga (entre 2 camins)	L7 >> Puig - Meló Galia
L2 >> Son Gual - Ceba	L8 >> Puig - Meló Calàpet
L3 >> Son Gual - Cols (Cols ceba)	L9 >> Puig - Rave
L4 >> Son Gual - Cols (veïnat)	L10 >> Casa - Albergínia
L5 >> Son Gual - Tomàtiga (Pebre)	L11 >> Casa - Patata
L6 >> Son Gual - Pebre	

- Començaren per emplenar el quadre A del full de camp quan s'hagi de realitzar la plantació sembra, en cas d'un nou cultiu, i en el cas de cultius establerts com a fruiters, es començarà amb el primer tractament o actuació que realitzem sobre el cultiu després de la collita.
- Conforme vagi avançant el cultiu anirem emplenant el quadre B del full de camp amb els tractaments o actuacions que es vagin realitzant.
- Abans d'iniciar la recol·lecció de la producció, s'ha de comprovar que els terminis de seguretat dels productes fitosanitaris aplicats es compleixen, per evitar la venda de productes contaminats amb residus.
- Quan es recol·lecti s'haurà d'identificar cada caixa amb el número de lot, la data de recol·lecció i el nom de l'agricultor.
- Quan es vengui el producte, s'emplenarà la nota d'entrega i es donarà una còpia al comprador i ens quedarà una còpia en el nostre talonari.

Les identificacions de caixes, quadern de camp i talonari de notes d'entrega seran proporcionades per la Conselleria d'Agricultura i Pesca.

9.2 Exemples de casos pràctics

A. PER PRODUCTES AMB UNA SOLA RECOL·LECCIÓ

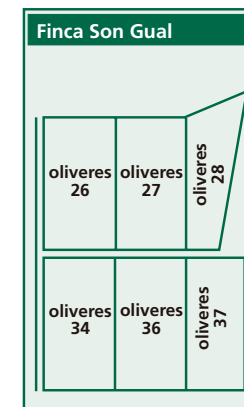
AMETLLES, OLIVES, ALBERCOCS, TARONGES, LLIMONES, CEREALS, VINYA, CEBA, PATATES I FRUITES EN GENERAL EN UNA ÚNICA COLLITA.

Un producte cultivat en un mateix lloc, amb la mateixa data de sembra, i amb els mateixos tractaments o actuacions, equival a un lot.

A.1. Cas de parcel·les unificades.

Les parcel·les localitzades a la mateixa finca i a les que no existeixin veïnats per mig, podran ser considerades com un mateix lot, sempre i quan s'estigui parlant del mateix producte i amb els mateixos tractaments i actuacions.

- 1r Fer un croquis de les parcel·les
- 2n Assignar un número de lot
- 3r Emplenar el full de camp

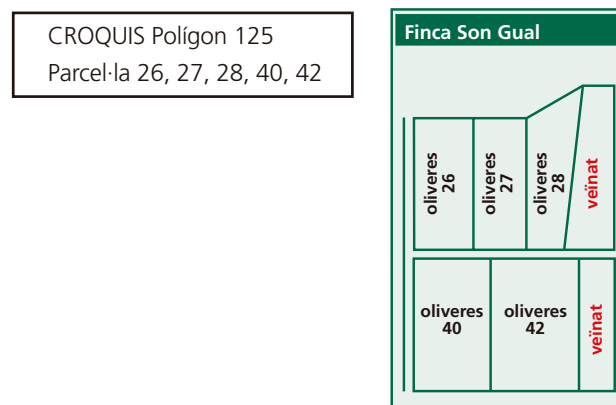
FULL DE CAMP	
Agricultor o persona jurídica: Biel Crespi	Lot: L1
Municipi: Lluc	Producte / Varietat: Oliveres / Mançanenca
Polígon / Parcel·la: 125 / 26, 27, 28, 34, 36, 37	Data de sembra/plantació: 1985
Superfície: 11.500	Data d'inici de recol·lecció: 10/01/06
Finca: 1984	Data final de recol·lecció: 20/01/06

FULL DE CAMP							
Data	Tractament o actuació	Matèria activa	Proveïdor	Dosi	Litres de brou	Termini de seguretat	Observacions
12/10/05	DAFENE	Dimetoato 40%	Albarà 0275	0.1 L	100 L	12	Mosca
27/12/05	COVINEX FORTE MZ	Mancozeb + comp.de coure	Albarà 1578	0.15 L	100 L	7	Ull de perdiu
30/12/05	ABONAT	15-15-15		2kg/arbre			Abonat anual

- A casa nostra o a la nostra empresa es realitzarà el sistema de traçabilitat amb el quadern de camp, en el qual s'hauran anotat les dades pròpies del cultiu, com també les dels tractaments i actuacions aplicats. El full de camp s'emplenarà a l'inici de la sembra/plantació, o amb el primer tractament o actuació que es faci després de la recol·lecció de la producció (en cas de fruiters).
- Durant la recol·lecció del producte, es tindrà en compte que els terminis de seguretat dels productes fitosanitaris s'hagin complert per evitar possibles intoxicacions; això es comprovarà en els fulls de camp on s'hauran anotat els tractaments fitosanitaris que s'han realitzat i el seu termini de seguretat.
- El producte recol·lectat s'identificarà a cada caixa amb l'agricultor, el producte, la data de recol·lecció i el número de lot.
- En vendre la mercaderia s'emplenarà, per duplicat, una nota d'entrega al comprador, en la qual apareixeran: les dades del comprador, les dades del venedor, el número de lot, la data de collita del producte, el producte i la quantitat de producte lliurat.

A.2. Cas de parcel·les separades a la mateixa finca i les que hi hagi veïns pel mig.

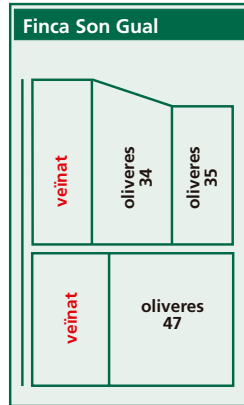
Aquestes hauran d'ésser considerades com a lots diferents i tendran fulls de camp separats. El procés serà el mateix que en el cas anterior respecte a croquis, assignació de lot, emplenament del full de camp, control dels terminis de seguretat, etc.

FULL DE CAMP LOT 1	
Agricultor o persona jurídica: Biel Crespí	Lot: L1
Municipi: Lluc	Producte / Varietat: Oliveres / Mançanena
Polígon / Parcel·la: 125 / 26, 27, 28, 40, 42	Data de sembra/plantació: 1985
Superfície: 11.500	Data d'inici de recol·lecció: 10/01/06
Finca: 1984	Data final de recol·lecció: 20/01/06

FULL DE CAMP							
Data	Tractament o actuació	Matèria activa	Proveïdor	Dosi	Litres de brou	Termini de seguretat	Observacions
12/10/05	DAFENE	Dimetoato 40%	Albarà 0275	0.1 L	100 L	12	Mosca
27/12/05	COVINEX FORTE MZ	Mancozeb + comp.de coure	Albarà 1578	0.15 L	100 L	7	Ull de perdiu
30/12/05	ABONAT	15-15-15		2kg/arbre			Abonat anual

CROQUIS Polígon 125
Parcel·la 34, 35, 47

FULL DE CAMP LOT 2	
Agricultor o persona jurídica: Biel Crespí	Lot: L2
Municipi: Lluc	Producte / Varietat: Oliveres / Mançanenca
Polígon / Parcel·la: 125 / 34, 35, 47	Data de sembra/plantació: 1985
Superfície: 8.500	Data d'inici de recol·lecció: 28/01/06
Finca: 1984	Data final de recol·lecció: 30/01/06

FULL DE CAMP							
Data	Tractament o actuació	Matèria activa	Proveïdor	Dosi	Litres de brou	Termini de seguretat	Observacions
12/10/05	DAFENE	Dimetoato 40%	Albarà 0275	0.1 L	100 L	12	Mosca
27/12/05	COVINEX FORTE MZ	Mancozeb + comp.de coure	Albarà 1578	0.15 L	100 L	7	Ull de perdiu
30/12/05	ABONAT	15-15-15			2kg/arbre		Abonat anual

B. PER PRODUCTES AMB RECOL·LECCIÓ ESCALONADA

TOMÀTIGA, PEBRE, SOFRIT, API, COLS, RAVES, SÍNDRIES I HORTALISSES EN GENERAL.

El tractament serà el mateix que en el cas pràctic A.1 (parcel·les unificades) fins a iniciar la recol·lecció; un cop començada la recol·lecció, s'assegurarà d'haver superat els terminis de seguretat dels productes fitosanitaris.

Si sorgeix la necessitat de realitzar algun tractament fitosanitari entre recol·lecció i recol·lecció, es respectarà el termini de seguretat d'aquest darrer tractament abans de tornar a recol·lectar.

A pesar de recol·lectar-se en diferents dates, es considerarà el mateix lot si tota la parcel·la és del mateix producte, duu els mateixos tractaments i actuacions i el cultiu es realitza en el mateix terreny.

B.1. Productes diferents cultivats a la mateixa finca

Finca Talapi

Finca Martí

Els quatre són independents.

Tota la tomàtiga cultivada es troba en el mateix terreny, ha estat sembrada a la mateixa data i ha rebut els mateixos tractaments i actuacions. Això equivaldria a un lot.

La ceba sembrada en el mateix terreny, amb la mateixa data de plantació, els mateixos tractaments i aportacions equivaldria a un altre lot.

Els pebres sembrats en el mateix terreny, amb la mateixa data de plantació, i els mateixos tractaments i aportacions equivaldria a un altre lot.

El cogombre cultivat en el mateix terreny, amb la mateixa data de plantació, i els mateixos tractaments i aportacions equivaldria a un altre lot.

Amb la qual cosa hi haurà quatre lots en total, cadascun amb el seu full de camp.

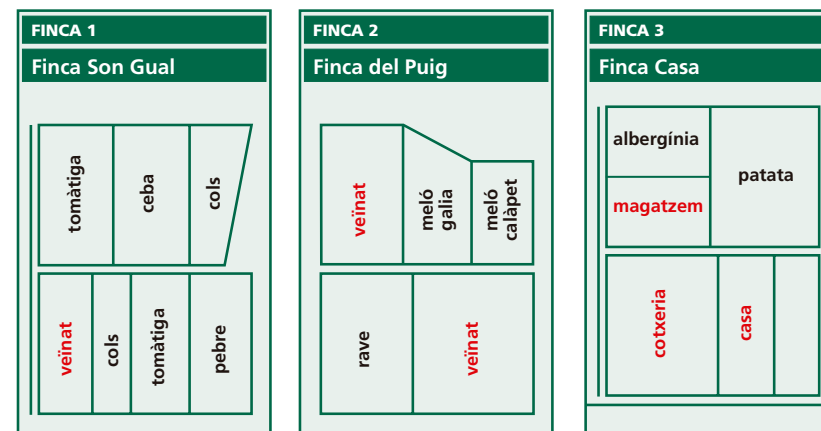
Si hi hagués alguna diferenciació en data de plantació, en terreny o en diferents tractaments i aportacions, es faran tants lots com diferenciacions hi hagi.

B.2. Un mateix producte cultivat en finques diferents

Quan es té tomàtiga cultivada en 2 finques diferents, s'ha de diferenciar com a 2 lots diferents, ja que és molt possible que la data de plantació no sigui la mateixa i que els tractaments i aportacions tampoc no siguin els mateixos. Així i tot, encara que la data de plantació i els tractaments i aportacions siguin els mateixos també es tractarà de dos lots. (A vegades solen aparèixer residus ocasionats per les derives dels veïnats). Els fulls de camp hauran d'estar ben diferenciats, per tal que no es posin dades d'un lot que no corresponguin a un altre lot. (nom de la finca, situació respecte al camí o la caseta; en el full de camp es pot posar qualsevol dada que ens ajudi a diferenciar-la clarament).

B.3. Diverses finques amb diferents productes

1. El primer que es farà és un croquis de les finques, amb la distribució dels cultius en els terrenys. Llavors això pot variar, però en principi servirà per organitzar-se.

L1 >> Son Gual - Tomàtiga (entre 2 camins)

L2 >> Son Gual - Ceba

L3 >> Son Gual - Cols (Cols ceba)

L4 >> Son Gual - Cols (Veïnat)

L5 >> Son Gual - Tomàtiga (Pebre)

L6 >> Son Gual - Pebre

L7 >> Puig - Meló galia

L8 >> Puig - Meló calàpet

L9 >> Puig - Rave

L10 >> Casa - Albergínia

L11 >> Casa - Patata

- Després s'assignarà un número de lot a cada un dels terrenys amb el mateix producte cultivat.
- S'emplenarà el full de camp amb les dates corresponents de quan s'hagi realitzat la plantació o sembra.
- Es va emplenant el full de camp amb els tractaments que s'han realitzat.
- Abans de començar la recol·lecció dels productes, es comprova que els terminis

de seguretat dels tractaments que s'han usat s'han complert per tal que no s'estiguin venent productes contaminats.

6. En el cas de tenir 2 lots del mateix producte, s'hauran d'identificar les caixes amb el número de lot i la data de recol·lecció.
7. En realitzar la venda s'haurà d'emplenar la nota d'entrega, es donarà una còpia al comprador i en quedarà una altra en el nostre talonari.

C. FULL DE CAMP (Vegeu full de camp a la pàgina 57)

A casa nostra o a la nostra empresa es realitzarà el control de traçabilitat amb el quadern de camp on s'hauran anotat les dades pròpies del cultiu, com també les dades dels tractaments. Aquest full es començarà a emplenar quan es comenci amb la sembra/plantació o amb el primer tractament que es faci després de la recol·lecció de la producció (en cas d'arbres).

Quan es faci la recol·lecció del producte, s'haurà de tenir en compte que els terminis de seguretat s'hagin complert per evitar possibles intoxicacions; això es podrà comprovar en els fulls de camp, on s'han anotat els tractaments que s'han realitzat i el seu termini de seguretat

D. NOTA D'ENTREGA (Vegeu nota d'entrega a la pàgina 59)

En realitzar la venda s'haurà d'estar segur que a la nota d'entrega apareix el número de lot, la data de recol·lecció, el producte, les nostres dades i les dades del comprador i s'haurà de lliurar al comprador una còpia i ens quedarem nosaltres amb una altra en el nostre talonari. En aquesta nota d'entrega no hi ha motiu perquè apareguin dades econòmiques (preu, IVA ...). Aquest full només és per al control de traçabilitat.

Un mateix producte en diferent terreny equival directament a lots diferents.

10. ANNEXOS

